

Xã lu n c a báo Libération nh n đ nh r ng, nh có s can thi p c a qu c t mà t i ch nh t (20/3) thành ph Benghazi và hàng tri u ng i dân đã tránh đ c m t cu c t m máu trong gang t c.

□

Nh ng lý do đ n đ n cu c can thi p quân s vào Libya

***Phi c c a không quân Anh ngày 21/03/2011.
Reuters/Andrew Winning***

Sau khi Liên Hi p Qu c thông qua ngh quy t cho phép s đ ng vũ l c quân s ch ng Libya, t chi u ngày 19/03/2011, liên quân qu c t g m Hoa K , Pháp và Anh đã b t đ u m các cu c t n công nh m vào l c l ng c a đ i tá Kadhafi. Th i s Libya tr l i nóng b ng h n so v i th m h a đ ng đ t và h t nhân . Nh t B n. Các báo thi nhau khai thác m i khía c nh c a cu c can thi p.

Khung c nh chi n tranh th c s v i khói l a bom đ n m t mù, chi n đ u c kh c l a trên b u tr i... Đó là nh ng hình nh có th th y trên h u kh p trang nh t các báo ra hôm nay t i Pháp.

Nh t báo kinh t Les echos ch y t a l n “Kadhafi đ i l a đ n c a ph ng Tây”, còn Le Figaro thì ch y t a l n “ B y đang khép lên Kadhafi”, trong khi đó báo L’humanité g i đây là “cu c chi n tranh không mang tên”. Libération ch y t a l n b ng trích l i m t ng i n i đ y t i Benghazi nói: “Kadhafi đã tính chuy n ti n hành m t cu c tàn sát”.

V y thì đâu là lý do cho cu c can thi p quân s c a ph ng Tây ch ng Libya? Câu h i này đ c La Croix đem ra m x v i hàng t a “Libya, nh ng lý do can thi p”.

Xã lu n c a La Croix nh n đ nh, sau nhi u tu n l l ng l r i th ng l ng ngo i giao, m t liên quân qu c t ã hình thành đ h tr nh ng ng i n i d y ch ng chính quy n Libya. Theo La Croix, có th nói m t cách đ n gi n là t n công quân s c a ph ng Tây nh m ch n cu c t n công c a quân đ i Kadhafi đang ti n v phía đ ng, giành l i nh ng thành ph do quân n i d y chi m c .

Xã lu n báo La Croix đ t câu h i li u ng i ta có th g i s can thi p c a liên quân vào Libya là m t cu c “chi n tranh chính nghĩa ” đ c không ? Tr c tiên t báo công giáo kh ng đ nh r ng “ th c ra mà nói thì không bao gi có chi n tranh chính nghĩa. Chi n tranh ch a bao gi là m t tin m ng, vì nó mang đ n đau kh và ch t chóc. Tuy nhiên, nó có th chính đ ng v m t đ o lý”.

Theo La Croix chi n d ch quân s c a ph ng Tây có m c đích làm ch m d t hành đ ng dùng vũ l c đàn áp cu c n i d y c a ng i dân Libya ch ng l i ch đ c a đ i tá Kadhafi, bùng lên t hôm 15 tháng hai v a qua. Các cu c t n công đ c b t đ u t hôm th b y 19/3 b ng đ n không kích c a Pháp ph i h p v i tên l a t h m đ i và tàu ng m c a quân Anh và M . Ti p theo chi n d ch đ c m r ng thêm b ng các cu c ném bom nh m vào th đ o Tripoli. Hai m c tiêu đ c l a ch n c a các cu c t n công này là : H th ng phòng không c a Libya; các chi n xa c a quân đ i Kadhafi trên đ ng t n công vào thành ph c a phe n i d y.

Giai đ n ti p theo là t n công vào c s h u c n, phá h y kh năng kháng c c a quân chính ph . V i m c tiêu t n công nh v y c a liên quân, La Croix kh ng đ nh “ c ng đ ng qu c t ã đang t tình đ n k t v i “mùa xuân A r p”. Theo t báo thì lãnh đ o đ c tài Libya ã tr thành bi u t ng c a s áp b c các dân t c R p. Các n c ph ng Tây đang mu n ch ng r ng “ h đang b o v nh ng giá tr c a mùa xuân R p”. T ng th ng Pháp Nicolas Sarkozy tuyên b hôm th b y v a r i : “ Các dân t c R p ã l a ch n t gi i phóng cho mình kh i s trời bu c t quá lâu nay.

Cu c cách m ng này ã t o ra m t hy v ng to l n trong tâm c a nh ng ng i mu n chia s nh ng giá tr dân ch và nhân quy n. Nh ng không ph i không có nguy hi m. Trong nh ng khó khăn và th thách mà các dân t c A r p đang g p ph i thì h ph i c n đ n s giúp đ c a chúng ta. Đó là nghĩa v c a chúng ta”.

Trong khi đó, báo Libération cũng kh ng đ nh s c n thi t ph i có s can thi p c a qu c t vào Libya : “ đ m c cho Kadhafi sát h i dân mình, t c là g i m t thông đ i p tai h i đ n các nhà đ c tài trong khu v c r ng h đ c b o đ m không b tr ng ph t, gi a lúc mà các dân t c A r p đang h ng h c khí th đ u tranh vì t do. Trái i, cu c can thi p này đ t các ch đ tòn tr d i m t s c ép, thúc đ y h ph i c i cách, gi ng nh Vua Mohammed VI đã làm Maroc”. Xã lu n c a báo Libération nh n đ nh r ng, nh có s can thi p c a qu c t mà t i ch nh t (20/3) thành ph Benghazi và hàng tri u ng i dân đã tránh đ c m t cu c t m máu trong gang t c.

Pháp đi đ u trong chi n đ ch can thi p

Libération cho bi t 17h 45 các máy bay Rafal và Mirage c a không quân Pháp b t đ u t n công vào các chi n xa c a quân đ i Libya. R t nhanh sau đó quân đ i M và Anh đã tham chi n nh m vào các m c tiêu là h th ng phòng không c a Kadhafi đ t đ c b bi n.

Ai ch huy chi n đ ch? Theo Libération, quân M gi vai trò lãnh đ o. Tr c khi m màn chi n đ ch, hôm th sáu Paris kh ng đ nh mu n cùng cùng ph i h p ch huy t Pháp và Anh. Nh cu i cùng thì chi n đ ch can thi p quân s vào Libya đã đ c đ i u hành chính t t ng hành dinh căn c quân s M t i Stuttgart (Đ c). Ngoài ra còn có kho ng h n m t ch c sĩ quan liên l c c a châu Âu và Canada có m t trên chi n h m M t i Đ a Trung H i đ đ i u ph i các cu c t n công và thi t l p vùng c m bay. Hôm qua Hoa K cho bi t đ tính s mau chóng trao l i quy n ch huy và đ i u ph i các chi n đ ch quân s cho liên quân. N u nh đ n gi liên quân tham chi n ch g m ba n c Anh, Pháp, M thì nhi u n c khác đã t ý mu n nhanh chóng tham gia vào chi n đ ch c a liên quân. Hôm qua các n c Ý, B , và Đan M ch cho bi t h s n sàng dành các chi n đ u c ph c v liên quân. Paris cũng cho bi t là Qatar cũng s g p rút c 4 máy bay chi n đ u tham gia chi n đ ch. Các ti u v ng qu c r p cũng h a s h tr liên quân.

Cu c “can thi p quân s có gi i h n” s còn ti p di n đ n đâu ?

Theo Libération, sau làn sóng t n công đ u tiên nh m vào h th ng phòng không và chi n xa n m giáp v i căn c c a nh ng ng i n i đ y, hôm nay liên quân ti p t c t n công vào các c s h u c n c a quân đ i Libya. Hi n t i liên quân v n ti p t c tăng c ng h a l c trong nh ng gi t i. Tàu sân bay c a Pháp Charles de Gaulle kèm theo ba tàu h t ng và m t tàu ng m nguyên t l ai t n công, ngày hôm qua đã xu t phát t c ng Toulon đ n vùng chi n s trong 48

gi t i. H n hai ch c chi c tàu chi n và tàu ng m khác, trong đó có 11 chi c c a M hi n đã n m tr c di n v i b bi n Libya.

Nh v y là cu c chi n v n còn kéo dài và tr n nên ph c t p h n và thi t h i v ng i ch c ch n s không tránh kh i trong cu c can thi p này. Theo Le Figaro: “cu c chi n tranh này ch có th đ c s ng h hoàn toàn khi giành chi n th ng. M t chi n đ ch không quân không th đ đ ki m soát m t lãnh th r ng l n g p ba l n n c Pháp. Le Figaro nh n đ nh, đ tránh không b sa l y nguy c chia c t đ t n c Libya thì l c l ng n i d y ph i bi t t n đ ng s tr giúp mang đ n cho h đ t ch c và t th c hi n ph n công ti n t i thi p l p m t ch đ m i Tripoli. Nh ng ng i n i d y đang có đ c s h tr r ng r i. Ph n còn l i là hy v ng h có kh năng làm đ c đ i u đó hay không.”

Thiên tai Nh t B n, l i thêm tai h a c u tr nhân đ o

Tình hình đ u sôi l a b ng Libya không làm khu t đ c nh ng di n bi n tai h a c a ng i dân Nh t. N c Nh t v n ch a thoát ra kh i n i kinh hoàng c a tr n đ ng đ t và sóng th n t hôm 11/3. Các báo hôm nay v n ti p t c theo dõi di n ti n t ng ngày c a chi n đ ch kh c ph c h u qu thiên tai t i Nh t B n.

Cu c ch y đưa v i th i gian v n ti p t c xung quanh trung tâm đ i n h t nhân Fukushima. Sau m t tu n hành đ ng c p t p trong h n lo n, vi c làm ngu i các lò ph n ng và các b ch a thanh nhiên li u h t nhân c a nhà máy Fukushima v n là u tiên hàng đ u. La Croix cho bi t v n ch a ki m soát đ c trung tâm Fukushima. Các nguy c nhi m phóng x xung quanh khu v c nhà máy đ i n v n tăng lên t ng gi . Các chuyên gia v an toàn h t nhân nh n th y tình hình t i ch v n r t nghiêm tr ng và b t n. Các ph ng ti n do công ty Tepco và chính ph Nh t tri n khai v n ch a đ t đ c k t qu t c là b o đ m các lò ph n ng có th b ngu i v lâu v dài.

Theo Le Monde, khôi ph c l i m ng l i i đ i n ph c v vi c b m n c làm ngu i các lò ph n ng lúc này là m t ám nh l n cho đ i c u h trung tâm Fukushima hi n đang trong đ ng hoang tàn. Tình hình nhà máy đ i n Fukushima có chi u h ng ti n tri n tích c c t c là không x u đi h n, tuy nhiên ch a có gì b o đ m ch ng thành công đ c nh ng s c có th x y ra. Nguy c phát tán phóng x t các lò ph n ng v n còn đ u đó trong khu v c nhà máy Fukushima.

M i ngày sau khi x y ra th m h a đ ng đ t, đ ng chính quy n Nh t dành n l c nhi u cho vi c c u các lò ph n ng Fukushima h n là cho nh ng n n nhân s ng sót. Báo L'Humanité cho bi t, theo con s chính th c, kho ng 360 nghìn ng i đã đ c s tán kh i vùng b n n và đang đ c trú trong 2700 trung tâm đón ti p t m th i c a chính ph . Tình tr ng c a nh ng ng i này hi n đang r t đáng lo ng i.

V n theo t báo thì nh ng ng i s ng sót đang thi u th n đ th . C u tr y t không đ , h tr tâm lý h u nh không có, ch n m, l ng th c cũng không đ đ phân ph i . Nhi u trung tâm đón ti p còn b m t đ i n, n c trong khi mà nhi t đ ngoài tr i giá l nh. M t s tr ng h p t vong trong các tr i lánh n n đã đ c báo chí Nh t thông báo. nh ng vùng b n n khác nhi u ng i dân s ng sót th ng ph i t xoay s lo cho b n thân mình trong khung c nh đ nát tan hoang.

Trong khi đó báo le Monde nh n th y: “ tình t ng v sinh y t trong khu v c b n n đang tr n nên nguy c p. Các bác sĩ lo ng i b nh d ch s lan tràn trong dân chúng lâm n n. Theo t báo nh ng ng oi ch u đ ng kh s nh t đó là nh ng b nh nhân t tr c khi x y ra đ ng đ t. Hi n t i h đang ph i n m đ i u tr trong các b nh vi n b h h i nghiêm tr ng, có n i ng i b nh còn không đ c chăm sóc vì các thi t b y t b h ng và thu c men không có. Trong s nh ng ng i b n n, r t đông là nh ng ng i già, s c l c đã ki t qu .

Theo các bác sĩ t i Iwate, nguy c d ch b nh đang hi n hi n. T m t tr n thiên tai kinh hoàng đ n đe d a h t nhân, gi đây ng i Nh t đang ph i đ i m t v i tai h a v c u tr nhân đ o.